

Täysistunto

Torstai 2.12.2021 klo 16.00—20.36

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä verovuosina 2021–2025 annetun lain sekä varainsiirtoverolain 56 c §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 186/2021 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 27/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 27/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu, edustaja Viitanen.

Keskustelu

19.56 **Pia Viitanen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Verojaoston puheenjohtajana esittelen valiokunnan mietinnön.

Asia on sinänsä tuttu, eli tämä on tämä t&k-vähennys. Siihenhän on tehty jo kuluvalle vuodelle lisävähennys, ja olisiko nyt kyseessä eräänlainen lisävähennyksen lisävähennys. Eli siis edelleen tätä etuutta esitetään parannettavaksi vuosille 2022—27. Tätä kannatettiin hyvin laajasti asiantuntijakuulemisissa. Joitain huomioita esitettiin muun muassa vaikuttavuuteen, enimmäisrajan vähäisyyteen ja voimassaolon rajallisuuteen liittyen.

Yleisesti ottaen valiokunta pitää hyvin tärkeänä, että tätä lisävähennystä kehitetään ja voimassaoloa jatketaan. Toteamme sen, että sinänsä tällaisen verokannustimen vaikuttavuus on suurimmillaan nimenomaan pienten ja keskisuurten yritysten osalta, koska usein suorat tuet ovat enemmän käytössä siellä suurten yritysten puolella kuin verokannustimet, ja siellä muutenkin tehdään ilman kannustimiakin laajempaa tutkimusyhteistyötä kaikkienensa.

Valiokuntana korostamme, että nämä suorat tuet ja verokannustimet täydentävät toinen toisiaan ja aina tukien tulee olla kustannustehokkaita ja vaikuttavia sekä riittävän pitkäjänteisiä ja niin, että sitten eri yrityksiä kohdellaan tasavertaisesti myös näissä. Kaiken kaikkiaan toteamme myös, että tässä myös maatalouden tutkimus- ja kehittämistoiminta on täysin yhdenmukaisesti muun elinkeinoelämän kanssa tuen parissa, ja se antaa tietenkin mahdollisuuksia tälle alalle siirtyä esimerkiksi ilmastotavoitteiden mukaisiin toimiin.

Tähän vaikuttavuuteen liittyen meille jotkut esittivät kritiikkiä, mutta kaiken kaikkiaan me totesimme tämän kritiikin suhteen, että varmasti on aiheellista pohtia, onko tämä kyllin vaikuttava tai kyllin pitkäjänteinen tuki, mutta viittaamme hyvin vahvasti tässä siihen parlamentaarisen työryhmään, joka tänäänkin on ollut monta kertaa keskustelussa, eli siellä nimenomaan pohditaan tätä isoa tavoitettamme ja sen toteuttamista, ja siinä yhteydessä varmasti käydään läpi sekä suorien tukien että verokannustimien vaikutus. Nimenomaan sitten on katseltava tätä osana kokonaisratkaisua, tämä ei suinkaan ratkaise kaikkea.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2021 vp

Puhemies! Sen verran tuosta ylärajasta, kun jotkut sanoivat, että tämä on riittämätön: Kaiken kaikkiaan tämä 500 000 euron yläraja kattaa jo suurimman osan potentiaalisista käyttäjistä, ja tämän myötä tämän tuenkin vähennysoikeus tulee 2,5-kertaiseksi, joten katson, että tämä on kyllä sinänsä riittävä. [Puhemies koputtaa]

Toteamme vielä selvyuden vuoksi, puhemies, loppuun, että mikäli kyse on tämän vuoden toiminnasta, sitä koskee se edellinen, ja sitten tämä uusi koskee vain näitä [Puhemies koputtaa] tulevia vuosia lain voimaantulon jälkeen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Martinen, Matias poissa. — Edustaja Risikko.

19.59 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Kun kyselytunnilla puhuttiin yleensäkin tutkimuksesta ja sen merkityksestä ja siitä, miten meidän pitäisi saada tutkimusrahoja ja tki-rahoja nostettua siihen 4 prosenttiin bruttokansantuotteesta, niin siihenhän meillä nyt on parlamentaarinen ryhmä. Olisin siinä sitten, jos olisin puheenvuoron saanut, kysynyt siitä, kun täällä ministeri Saarikko muun muassa peräänkuulutti sitä, että ei pelkkä julkinen sektori voi olla tukemassa sitä tutkimus- ja kehittämistyötä vaan siinä tarvitaan myös yksityistä rahaa. Se on ihan selvää, tarvitaan, ja niinhän yksityinen sektori on siihen osallistunutkin, hyvin paljon, mutta meidän kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa olisi tämä verovähennysoikeus, joka kannattaisi kyllä myöskin hallituksen noteerata, koska minä uskon, että sillä, että tämä verovähennys olisi suurempi ja paremmin mahdollinen, voitaisiin saavuttaa enemmän sitä, että siihen myös sitouduttaisiin ja näihin tki-panostuksiin sitten jatkossakin tulisi myöskin sitä yksityistä rahaa. Se oli vain minun sanomani, että kannattaa noteerata kokoomuksen vaihtoehtobudjetin tämänkin kohta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Kiljunen, Anneli.

20.01 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Tutkimus- ja kehittämistoiminta on Suomen tulevaisuuden kannalta ihan avainasemassa, ja siitä olemme varmaan kaikki aivan yhtä mieltä. Siltä osin myös tämä lakiesitys tukee sitä tutkimus- ja kehittämistoimintaa, mitä tänä päivänä ja tulevaisuudessa maassamme ja laajemmaltikin tehdään.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys täydentää jo tällä hetkellä voimassa olevaa tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennystä, ja kuten täällä on todettu, tämän tavoitteena on jatkaa tämän lisävähennyksen aikaa vuoden 27 loppuun.

On oikeastaan pari asiaa, joihinka haluaisin nyt kiinnittää vielä huomiota tämän asian yhteydessä:

Ensinnäkin valiokunnan saaman selvityksen perusteella tämän verokannustimen kannustinvaikutus korostuu nimenomaan pienillä ja keskisuurilla yrityksillä. Tulen tuolta Kaakkois-Suomesta, Etelä-Karjalasta, ja siellä esimerkiksi suurteollisuuden ympärillä on paljon pientä ja keskisuurta yritystoimintaa, joilleka olisi äärettömän tärkeää, että tämmöistä tutkimus- ja kehittämistoimintaa voitaisiin yhdistää entistä paremmin. Täällä todetaan, että työ- ja elinkeinoministeriö selvitti vuosina 2019—20 yhdessä Tilastokeskuksen kanssa yritysten yliopistoyhteistyön tilaa Suomessa, ja siellä todettiin, että tämä innovaatioyhteistyö yliopistojen kanssa oli suurinta vähintään 250 henkilöä työllistävissä yrityksissä, joista lähes puolet ilmoitti yhteistyöstä, mutta keskikokoisissa yrityksissä osuus jäi jo selvästi alle viidenneksen, ja pienistä, 10—49 henkilöä työllistävistä yrityksistä innovaatioyhteistyötä yliopistojen kanssa kertoi käyttävänsä vain seitsemän prosenttia. Se oli mi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2021 vp

nulle ainakin taas jälleen kerran semmoinen surullinen tieto siinä mielessä, kun näkisin, että tätä meidän tutkimus- ja kehittämis- ja innovaatiotyötä pitäisi kohdistaa nimenomaan pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, ja mietin myös tämän asian yhteydessä, pitäisikö meidän entistä vahvemmin ottaa myös ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistyö tähän mukaan, mikä monella tapaa voisi tuoda tähän vielä lisää ihan uuden ulottuvuuden ja ehkä toisi lähemmäksi sitä toimintaa nimenomaan näitä pieniä ja keskisuuria teollisuuden alan yrityksiä. Ehkä se voisi olla yksi semmoinen asia, jota olisi myös tärkeää selvittää.

Näitten verokannustimien osalta vielä sen verran, että äärettömän tärkeätä on myös se, että nämä verokannustimet ovat riittävän pitkäjänteisiä, mikä luo tarvittavaa vakautta yrityskentässä ja tutkimuslaitoksissa, [Puhemies koputtaa] ja siltä osin esitys on monella tapaa kannatettava. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja edustaja Viitanen.

20.04 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kiitän näistä hyvistä puheenvuoroista ja totean kyllä, niin kuin valiokuntakin itse asiassa toteaa, että tämä verokannustin on tässä ja nyt hyvä ja tarpeen. Tietenkään se ei ratkaise kaikkea nyt eikä tulevaisuudessa, emmekä edes ole vielä ehkä riittävästi arvioineet sitä, mitkä erilaiset tuet ja missä muodossa ovat kaikkienensa eniten, sanotaanko, tarkoituksenmukaisia ja vastaavat hinta—hyöty-suhteeltaan siten sitä, mitä meidän kannattaa tehdä keinoina päästäksemme siihen tärkeään tavoitteeseen.

Siinä yhteydessä valiokunta viittaa vahvasti, kuten kerroin, nimenomaan tähän käynnissä olevaan parlamentaarisen työryhmän työhön. Työryhmä tulee joka tapauksessa varmasti myös arvioimaan monesta suunnasta tämän verokannustimen toimivuutta ja sitä, pitäisikö sen olla toisen mallinen tai pitäisikö sen olla pitempi tai pysyvä. Siksi emme valiokuntana emmekä verojaostossa edes lähteneet siihen pohdintaan, että olisimme ratkaisseet nämä kaikki kysymykset tässä yhteydessä sen kokonaisuuden suhteen, mikä on äärimmäisen tärkeä Suomen tulevaisuuden ja Suomen kilpailukyvyn kannalta, tulevien työpaikkojen ja kasvun kannalta. Tämä on siis tärkeä pala nyt, ja toteamme myös, että jatkossa niitä tärkeitä paloja varmasti työryhmä tulee yhdistelemään.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 186/2021 vp sisältyvien 1.—2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.